

Diezelfde maandagnamiddag kwam koning BOUDEWIJN, vergezeld van burgemeester A. VAN GLABBEKE en leden van het Schepencollege een bezoek aan Oostende brengen. Hij bezocht de meest getroffen buurten en de zeedijk.

Om te eindigen wil ik er toch aan herinneren dat ook een vrolijk lied over "Oostende oender woater" bestaat. Het werd gezongen door de pompier A. LINGIER, gekend onder de naam BERTINO. Het lied is op de gekende melodie van "La petite diligence". Het heeft jarenlang veel succes gehad. De foto van BERTINO en de tekst van zijn lied kunt U in het museum zien.

Wij hopen hiermede een beeld te hebben gegeven van wat de overstroming voor Oostende en de Oostendenaars betekend heeft.

Ik wil namens "De Plate" mijn oprechte dank betuigen aan de bestuursleden die de tentoonstelling hielpen opzetten of stukken uitleenden.

OOSTENDE TIJDENS DE EERSTE WERELDOORLOG (58)

door Aimé SMISSAERT (+)

Volgende plakbrief, in 't Vlaamsch en 't duitsch opgesteld, werd heden uitgeveerdigd:

BERICHT

Iedere poging, om een verbod van uitvoer van waren pp. heimelijk te ontduiken, wordt met bestraffing van den schuldige en inbeslagneming zonder eenige schadeloosstelling, bestraft.

Het feit alleen, dat de waren zonder voorafgaandelijke bemachtiging tot uitvoer, opgeladen worden, is alreeds als dergelijke poging tot ontduiking aanzien.

Brugge, den 26 maart 1915.

(get.) V. SCHRÖDER,
Kommandierender Admiral

Aan de bakkerijen is het volgend bericht, in 't Vlaamsch en 't duitsch opgesteld, aangeplakt:

BERICHT

Hier mag een brood verkocht worden aan duitse militairen.
Oostende, 31 maart 1915.

De Kommandantur

* * *

Alhoewel ruim een derde onzer bevolking gevluht is, werden de kerken en kapellen heden, Witten Donderdag, zeer druk bezocht en 's morgens naderden zeer vele onzer medeburgers, alsmede vele vluchtelingen tot de H. Tafel.

Bij de traditioneele voetwassching in de HH. Petrus en Pauluskerk, werd aan de twaalf ouderlingen een stuk zoetkoek gegeven, in plaats van het gewoon koekebrood.

* * *

Heden, Witten Donderdag, kwamen de duitse protestanten tweemaal dienst houden in de Sint Josephskerk, de eerste maal om 10 ure; Ons Heere, die ter gelegenheid van den dag ter aanbidding der geloovigen was uitgesteld, moest ieder maal naar de sakristij worden overgebracht.

* * *

Heden namiddag bracht de Koning van Beieren, vergezeld van 2 officieren, een kort bezoek aan de batterij van de Vuurtorenwijk.

* * *

Het 11 jarig meisje van M. Arthur DE FONSECA, handelaar in bieren, Godshuizenstraat, Marie Jeanne, struikelde heden morgen over een ketel kokend water op den trap staande, viel en trok het ziedend vocht over haar: zij werd nogal erg aan den schouder verbrand.

Vrijdag 2^e April 1915

HONDERD ZEVENTIGSTE DAG DER BEZETTING

In den Katholieken Volksbond bestond de spijskaart van het goedkoop eetmaal heden (Goede Vrijdag) uit erwtensoep, aardappelen met een ei en een glas bier. Mits opleg van tien centiemen kon men een tweede ei bekomen.

Veel volk woonde, in de verschillende kerken, de ceremoniën van den Goeden Vrijdag bij.

Om 10 ure had in den Anglikaanschen tempel der Langestraat eenen protestantschen eeredienst plaats, aan denwelken veel duitsche soldaten deelnamen.

* * *

Gisteravond, rond 9 ure, werd eene der spiegelruiten van den koiffeerderswinkel Félix GATHÉ-SCHUYTEN, 5 Kerkstraat (waarvan de inwoners gevlucht zijn) ingesleggen. Daar op dit uur geene burgers op straat mogen zijn, zullen wij niemand 's reputatie stelen met hier neer te schrijven dat die nieuwe heldendaad te danken is aan de *deutsche kultur*... isten.

Zaterdag 3e April 1915

HONDERD EENENZEVENTIGSTE DAG DER BEZETTING

Een persoon, zeer goed op de hoogte, vertelde ons heden dat een der officieren, over 14 dagen zoogezegd in verlof vertrokken, deze morgen terug is gekomen. Wij schrijven: *zoogezegd verlof*, want dit verlof bestond eigenlijk in 14 dagen arrest te Brussel. En de reden? Al te groote liefvalligheid in zijn bureel, tegenover eene schoonheid?

Een ander officier, plichtig aan dezelfde zonde, niet in zijn bureel, maar wel in eenen muziekwinkel der Weststraat, verliet deze week de boorden der Noordzee voor de stad van Manneken Pis, en daar hij hooger in graad is dan den eerste en bijgevolg het goed voorbeeld moest geven, kreeg hij, in plaats van 14 dagen, eene maand verlof of arrest, gelijk men het nemen wil!!

* * *

Het Gemeentebestuur komt volgenden brief te richten tot de heeren hoteliers en restauratiehouders:

(Vertaling)

Mijnheer,

Wij hebben de eer Ued. ter kennis te brengen dat de personen, behoorende tot het duitsche leger en die hunne eetmalen nemen in uw huis, voortaan het brood niet meer mogen nutten, gemaakt bij middel der bloem door het Spaansch-Amerikaansch Komiteit geleverd. 't Akkoord met de duitsche overheid zal het noodige brood voor deze personen tegen betaling geleverd worden door de Intendantur Ie Marine Division waarvan de bureelen gevestigd zijn Maria-Joséplaats, in de lokalen van den Crédit Général Liégeois.

Nochtans daar gij verwaarloosd hebt ons de hoeveelheid brood, welke gij van noode hebt, kenbaar te maken, wordt gij verzocht die inlichting met de noodige bewijsstukken in de Keizerlijke Kommandantur, Ooststraat af te geven. Deze zal u dan de noodige onderrichtingen geven.

Aanveerd, enz.

* * *

Volgend bericht, in 't Vlaamsch en in 't duitsch, werd heden uitgeveerdigd:

BEKENDMAKING

De stand van ijsroomkarretjes op openbare straten, wegen en plaatsen wegens verkeershindernis en de verkoop van ijsroom als gevaarlijk voor de gezondheid, worden verboden.

Oostende, 3 April 1915

De stadskommandant,
i.v.
GLAESMER
Hauptmann

Deze morgen werd aan de brug leidende naar de Vuurtoren het lijk opgevischt van den duitschen officier op 6n Maart ll. bij 't spelevaren op de Brugsche vaart aan de sluizen van Sas-Slykens verdronken. Het lijk, dat in ver gevorderden staat van ontbinding verkeerde, werd naar de Duivenschieting overgebracht.

Zeer veel volk volgde heden, in de verschillende kerken, de godsdienstige oefeningen van den Paaschavond.

Rond 6 ure van den avond beginnen de klokken der kerken te luiden, ter gelegenheid van Paschen. Ze zwegen reeds sedert meer dan 5 maanden.

* * *

Heden morgen rond 8 ure werden schietproeven, op cibles (schietschijven) in zee liggend, gedaan met de kanonnen opgesteld in het vliegplein van de Vuurtorenwijk.

Tijdens die schietoefeningen werden in de duinen, tusschen het militair hospitaal en Breedene-aan-Zee, twee duitschers, wonende te Aken, een man en eene vrouw, onder betichting van spioeneering aangehouden.

Heden morgen lag een duitsche onderzeeër in den grooten dok, onder de soort van landingstatie, daar door de duitschers gemaakt.

* * *

M. Camiel PIESSEN, de welgekende handelaar in boter en eieren der Weststraat, die van tijd tot tijd met een kamion naar Brugge rijdt achter koopwaren, werden heden tusschen Brugge en Oostende door duitschers tegengehouden. Men vond op hem eenige brieven van Oostendenaars gericht tot personen van Brugge en elders. Zijn kamion werd aangeslegen en M. Camiel PIESSEN

werd gevankelijk naar onze stad teruggebracht. Hij werd veroordeeld tot 8 dagen gevang en tot eene boet van 600 mark. Zijn kamion en koopwaren zullen hem worden teruggeven.

* * *

Een werkmán, gebezigd aan het vliegplein PITTERY (Mariakerke), vertelde ons dezen avond dat de Duitschers thans bezig zijn met eene drie meters breede gracht, leidende van den Nieupoortschensteenweg tot gemelde hofstede, op te vullen, teneinde de autos toe te laten gemakkelijk van gezegden steenweg tot op het vliegplein te geraken. Onder in de gracht wordt eene laag koffersteenen gelegd, daarboven eene laag geele grès (uit Duitschland komend), eene laag briquaillon met ciment en eindelijk, eene laag assche. De werken staan onder het bestuur van eenen ingenieur en eenen toezichter, beide Duitschers. Gister namiddag hadden de werklieden geene brikken meer om briquaillon te maken en de toezichter meende den ingenieur opmerkzaam te moeten maken dat, bij gebreke aan brikken, het werkvolk zou moeten afgedankt worden. "Was? zei de ingenieur, wij zullen orde in schaffen". En hij gaf onmiddellijk de noodige bevelen om 2 villas van Raversyde in de lucht te doen springen.

Zulks geschiedde: de brikken en stukken steen, van die villas voortkomende, zullen dienen om briquaillon te maken. De schoone marmere schouwen en trappen moesten ook in kleine stukjes gekapt worden en de ingenieur verwittigde de werklieden dat wie hunner de stoutmoedigheid zou hebben, al ware 't maar een stukje van een vuist groot, te nemen, zich het werk zou ontzegd zien, en, bovendien, naar de Kommandantur zou geleid worden.

Twee hangaars voor vliegmaschinen werden afgebroken om de andere te vergrooten – en toen het werk afgedaan was, waren de helft der vliegtuigen weg!

Op de hofstede PITTERY is een bureel ingericht en de Duitschers kregen deze laatste dagen het gedacht, vóór dit bureel een stukje grond in bloemenperk te herschepen. De werklieden – hebben wij gezegd dat die werklieden onze medeburgers zijn? – de werklieden begonnen den grond om te spitten; hunne schuppen stootten op zekere oogenblik op flesschen: 't waren een 120tal flesschen wijn, daar door den pachter gedolven. Deze laatste wierd zulks gewaar en kwam zijn goed opeischen. Het bekwam hem nogal slecht, want de Duitse ingenieur wist hem aan het verstand te brengen dat hij zich koes had te houden – anders mocht hij mede naar de Kommandantur om te verantwoorden over het wegbergen van wijn. De pachter oordeelde het geraadzaam niet verder aan te dringen!

Zondag 4^e April 1915

HOOGDAG VAN PASCHEN

HONDERD TWEEENZEVENTIGSTE DAG DER BEZETTING

Paschen! Welke droevige Paschen! Ander jaren liggen Visscherskaai en Koophandelsdokken vol sloepen; gansch het Visscherskwartier is in feest, 't is immers "masse en paaie", de wintercampagne is voorbij, de uitdeeling der premiën zal plaats hebben... en Wansje is voor eenige dagen aan den wal om eens goed zijn hertje op te halen... Thans liggen Visscherskaai en Bassijns ledig, het Visscherskwartier is verlaten, dood als een kerkhof, en aan de weinige visschers die in stad gebleven zijn ontzegt de vreemde overweldiger het genoeg eenen blik te werpen op de zee, die zooveel hunner kameraden in haren schoot opnam en toch niettegenstaande stormen en dreigend doodsgevaar zulke groote aantrekkingskracht heeft!

Paschen... andere jaren, 't is de herleving na den langen, eentonigen winter; 't is den aanvang van een wel is waar kort doch voor velen onzer stadsgenoten, zeer profijtig voorseizoen, 't is leven en plezier in stad, met den Kursaal die heropend is, met de concerten die op de Groote Markt worden gegeven, met de kinderfeesten die op het strand plaatsgrijpen! Eilaas, de droevige, lange, eentonige winter van 1914-15 duurt voort, de overweldiger is nog altijd meester in onze stad en doet van langs om meer zijn juk voelen; seizoen, voorseizoen? Och, daar is geen spraak van, andere vreemdelingen dan de ongenooide en volktergende Duitschers hebben wij niet te verwachten; leven en plezier zijn uitgedoofd; onze prachtige, ongeevenaarde Kursaal dient tot...kazern, het Palace Hotel tot badinrichting voor de van het ongediert stinkende soldaten; andere concerten dan deze gegeven door het muziek van Jan Pardaf ⁽¹⁾ of van een zijner kollegas, zijn er niet en de toegang tot het strand is afgesloten met badkabiënen! Voorwaar ja, een droevige Paschen!!

Heden geen groot nieuws te melden. In zeer groot getal volbrachten heden morgend onze stadsgenoten hunnen Paaschplicht. Om 9 ure werd in de HH. Petrus en Pauluskerk eene Duitsche militaire mis gezongen: een 400 tal Duitschers woonden ze bij. Daarentrent hetzelfde getal bevond zich in den dienst om 10 ure in den Anglikaanschen tempel der Langestraat gecelebreerd.

Tot rond den noon hadden wij regenachtig weder, doch alsdan klaarde het op, en 's namiddags hadden wij een uitstekend lenteweerken, dat vele onzer medeburgers noopte een wandelingsken te doen.

Toen het Duitsche policieeur sloeg was 't nog klaar, en kon men gemakkelijk op straat een dagblad lezen! 't Is nu dat wij het zullen gewoon worden, net als de kiekens, met den klaren thuis te zijn!

Maandag 5^e April 1915

HONDERD DRIE EN ZEVENTIGSTE DAG DER BEZETTING

Zooals ieder jaar, op tweede Paaschdag, had om 8 ure in de HH. Petrus en Pauluskerk, de *Visschersmis*, tijdens dewelke E.H. PYPE een schoon sermoen deed, plaats. De kerk was proppensvol, doch bitter weinig visschers waren tegenwoordig: de arme jongens, God weet waar zij thans zwatelen in den vreemde!!

* * *

Een koffijhuishouder der Van der Sweepplaats, M. GILLARD, werd dezen namiddag naar de kommandantur gedaan en aldaar veroordeeld tot een jaar gevang en 1.000 mark boete. Ziehier waarom:

M. GILLARD heeft in zijn koffijhuis een piano staan, waarop deze namiddag een Duitsche muziekoverste eenige deuntjes speelde. M. GILLARD vroeg hem de "Brabançonne" te spelen, hetgene de Duitscher weigerde, voorwendende dat hij daarvoor streng zou gestraft worden. Eene woordenwisseling ontstond, M. GILLARD miek zich kwaad op de Duitschers, en... een aanwezige officier deed hem aanhouden. Men kent het overige.

* * *

Wij ontmoetten deze noon een persoon van Raversyde, die ons berichtte dat, in de nacht van Vrijdag tot Zaterdag de Bondgenoten het land tusschen de Nieupoortschevaart en de Nieupoortsche kalsijde, op het grondgebied van Lombartzijde, Westende, Middelkerke en een gedeelte van Wilskerke onder water hebben gezet. Op zekere plaatsen stroomt het water over de Nieupoortsche

⁽¹⁾ Bijnaam door zekere medeburgers gegeven aan den overste van het muziek der marine, dat ieder dag de aflossing der wacht doet.

kalsijde; ook de kalsijde van Middelkerke naar Slype zou onder water staan, en het water nadert Raversijde. De Duitsers hebben, in allerhaast hunne loopgrachten moeten verlaten en in de duinen eene schuilplaats zoeken.

* * *

Eindelijk zijn de twee zonen van M. PIERRE, gewezen bestuurder van 't Zeewezen, van Brussel mogen komen om hunne stervende moeder te zien.

* * *

De cinema van de Weststraat wordt gesloten.

Tusschen Breedene en het "Hôtel de l'Espérance" (Breedene-aan-Zee), aan 't Molentje, hangt een kabelballon uit.

Gister avond, eenige minuten voor 6 ure, is eene Duitsche onderzeeboot onze haven binnengevaren. Het vaartuig werd door een vlieger opgevolgd, die, van zoohaast hij in het bereik der kanonnen van de kust kwam, hoog in de lucht opschoot en verdween.

De bemanning van den onderzeeër had heden vrijaf, en tegen den avond verwekten een 6 tal hunner een opstootje in eene herberg der Lijnbaanstraat: zij hadden onder malkaar als echte droeve jongens – 't waren alleen eentanders van 18, 19 jaar – twist gekregen, de messen werden getrokken, doch geen bloed vloeide, de wacht was er in tijds bij. Zij werden gevangelijk naar het stadhuis overgebracht.

* * *

De valsche onderzeeër lag heden in de voorhaven, recht over de bureelen der Genie van 't Zeewezen; heden avond werd hij verhaald tot aan de Zeestatie.

De bewoners van den Vuurtorenwijk werden heden tot 4 maal toe verwittigd dat er met de groote kanons van het vliegplein zou geschoten worden – doch het bleef bij die verwittiging.

* * *

Dezer dagen ging de zoon van mevrouw DEVRIENDT de dagbladhandelaarster der Weststraat, om een paspoort naar de Duitsche Gendarmerie, Berlijnstraat; hij was gewoon daar zijn paspoort, dat dienen moest om koopwaren naar Brugge te halen, te krijgen. Ditmaal weigerde men hem een paspoort af te leveren, en daar hij aandrong: "Heraus, riep men hem toe, gij zijt een deugniet!".

Mevrouw DEVRIENDT, verwonderd over dit...koud onthaal, ging zelf met haren zoon naar de Duitsche Gendarmerie, waar men haar toesnauwde: "Wilt gij meer weten, ga naar de Kommandantur".

Mevrouw DEVRIENDT ging naar de Kommandantur en vroeg uitleg: "Ah, werd haar geantwoord, gij vraagt uitleg: 30 mark boet! ". En de vrouw zag zich verplicht te betalen! "Oh, deutsche Kultur!".

* * *

Er zitten thans verscheidene Oostendenaars opgesloten in de kazern o.a. M. Camiel PIESSEN, aangehouden zooals men weet om brieven te hebben overgebracht ⁽¹⁾; de politieagent LESAFFRE, aangehouden den 7 Maart in de omstandigheden die wij mededeelden en een werkman van den Staat, die weigerde voor de Duitschers te werken.

A propos van 't prison, 't gewoon regiem der gevangenen is 't volgend: 's morgens, koffij, cacao of thé; 's noens, ratatouille; 's namiddags, brood met spek of kaas.

Van 2 tot 2 1/2 ure 's namiddags mogen de gevangenen een wandelingsken doen op den koer van het kazern, onder het waakzaam oog van een onderofficier.

* * *

Sedert enige dagen is M. SMIS bezig met op de gronden van het nieuw springsas een slipway te maken.

Wat kunnen de Duitschers toch "fretten" bijzonderlijk "delicatessen": de rekening van den spekslager BOGAERTS, der Grootte Markt, bedraagt voor de laatste 14 dagen, het mooi sommeken van fr. 13.225.

Dinsdag 6^e April 1915

HONDERD VIERENZEVENTIGSTE DAG DER BEZETTING

Deze morgen, rond 8 1/4 ure, deden de Duitschers hunne gewone schietoefeningen op luchtballonnekens. De genaamde Jan LAUWEREINS, visscher, die zich juist over de pissijn der Oude Mijnplaats bevond, werd boven de rechterborst getroffen door een stuk shrapnell, dat gelukkiglijk afschampte en hem slechts eene onbeduidende schram toebracht.

Rond 3 1/2 ure van den namiddag kwamen uit Brugge per auto, ingenieurs der Duitsche kanonnenfabriek KRUPP af ten einde tegenwoordig te zijn bij de schietoefeningen te doen met de kanons van de Vuurtorenwijk. De werken tot opstellen dezer kanons waren immers toevertrouwd aan de firma KRUPP, en heden moesten de voorbereidende proefnemingen tot de bepaalde overname der kanons plaats hebben. Bij elk der 4 kanons werden 6 kanonballen, elk ruim 400 kilo wegend, aangebracht. Kwart voor 4 ure begonnen de schietoefeningen: met elk kanon werden 4 schoten gelost, en de ingenieurs verlieten daarna in auto, het vliegplein. In eenige huizen der wijk werden ruiten gebroken. Het geknal der schoten was uitermate hevig.

* * *

Heden morgen kon in geene enkele parochiekerk onzer stad, eene begrafenisdienst gedaan worden, daar al de lijkkoetsen door de Duitschers opgeëischt waren voor hunne dooden.

Van heden af gaan politieagenten van huis tot huis de namen opnemen onzer stadgenoten die de stad ontvlucht zijn.

Woensdag 7^e April 1915

HONDERD VIJFENZEVENTIGSTE DAG DER BEZETTING

⁽¹⁾ Feitelijk had hij op zijn wagen plaats gegeven aan eene vrouw met veel brieven op zak, o.a. voor den zoon van den politieagent VANDER HAEGHEN, die daarvoor een cadeautje van 25 mark boet kreeg.

Tot hiertoe kostte een vrijpas of paspoort 15 centiem, thans is de prijs gebracht op een mark. Volgend bericht desaangaande is binnen het stadhuis aangeplakt:

VRIJPASSEN

worden niet meer afgeleverd tenzij aan handelaars en zulke personen die een zeer gegronden reden tot reizen kunnen inbrengen. Er moet een getuigschrift van den Burgemeester voorgelegd worden bewijzende dat de verzoeker wezenlijk handelaar is of een gegronde reden tot reizen heeft.

Vrijpassen worden maar afgeleverd voor den duur van eene week.

Prijs: een mark!

* * *

De aanhouding van M. Camiel PIESSEN had voor gevolg dat verscheidene personen onzer stad, die hem brieven hadden medegegeven, door de Duitschers gestraft zijn geworden: n.l. Mej. WITDOECKT, witgoedhandelaarster, Kristinastraat 61 (25 mark); August VANDER HAEGHEN, politieagent (25 mark); Frans JACOBSEN, schoenmaker, Kaaistraat 40 (10 mark). Volgens wij vernemen zou deze laatste geen brief medegegeven hebben, doch vroeg enkel de prijs van het leder te Brugge. Men spreekt nog van verscheidene andere personen, doch daaromtrent hebben wij geene voldoende inlichtingen kunnen inwinnen.

UIT MIJN OUDE DOOS – DEEL 4

door **Simon IPPEL**

Bij het opduikelen aan herinneringen uit mijn kinder- en jeugdijaren, schuilt het passionele niet alleen in de groeiende verbazing over de rijkdom die je nog voor de vergetelheid wil behouden. Maar er is ook een beetje de "kick" die je deelt met archeologen en andere detectives wanneer ze iets ontdekken dat ze bijna vergeten waren.

Daarom ook mijn "oude doos"-artikelen, die naar het schijnt, ook bij anderen herinneringen doen te voorschijn komen.

Zoals ik reeds zegde: toen konden de jongeren nog op straat spelen. t.t.z. er was ruimte en zeker geen gevaar. Auto's waren er bijna niet of toch zeer weinig alhoewel de Veldstraat¹ goed voorzien was van voertuigen en natuurlijk van de vervoersmaatschappijen.

a) In de straat hadden we de verhuiswagens van GODERIS. Hun parking en woonst waren toen naast de achteringang en parking van het groot warenhuis langsheen de Alfons Pieterslaan.. Zelf heb ik met mijn ouders daar gewoond, maar door de verbouwing zijn wij verder in de Veldstraat gaan wonen.

b) Verder waren er nog de trouwkoetsen en begrafeniswagens van GILISSEN², deze waren met paarden bespannen³. Wanneer de wagens uitreden stonden we in bewondering. De paarden waren versierd met witte pluimen op hun kop (voor een huwelijk) en met een witte doek op hun lijf of met een zwarte doek en zwarte pluimen voor een overlijden.. Soms waren het open of gesloten "Calèches"⁴ voor de familie, dat ging van het goed of slecht weer af.

c) De stootkarren en de auto's van de glazenmaker VAN NIETSEN.
(waren er daar geen twee glazenmakers in de straat?).

¹ Nu Jules Peurquaetstraat

² Nadien is daar een antiquair gewest

³ Nu is daar een parkeerplaats met twee poorten.

⁴ De naam komt van de stad waar ze het eerst opgemerkt werden n.l. Calais.